

C/2023/446

1.12.2023

P9_TA(2023)0111

Walka z dyskryminacją w UE – oczekiwana od dawna horyzontalna dyrektywa antydyskryminacyjna

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 19 kwietnia 2023 r. w sprawie walki z dyskryminacją w UE – długo oczekiwana horyzontalna dyrektywa antydyskryminacyjna (2023/2582(RSP))

(C/2023/446)

Parlament Europejski,

- uwzględniając Traktat o Unii Europejskiej (TUE), w szczególności jego art. 2, 3 i 6,
- uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), w szczególności jego art. 10 i 19,
- uwzględniając Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej (zwaną dalej „Kartą”), w szczególności jej art. 20, 21 i 23,
- uwzględniając orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE),
- uwzględniając wniosek Komisji z 2 lipca 2008 r. dotyczący dyrektywy Rady w sprawie wprowadzenia w życie zasady równego traktowania poza rynkiem pracy niezależnie od wieku, niepełnosprawności, orientacji seksualnej lub wyznania („horyzontalna dyrektywa antydyskryminacyjna”),
- uwzględniając dyrektywę Rady 2000/43/WE z dnia 29 czerwca 2000 r. wprowadzającą w życie zasadę równego traktowania osób bez względu na pochodzenie rasowe lub etniczne ⁽¹⁾ („dyrektywa w sprawie równości rasowej”),
- uwzględniając dyrektywę Rady 2000/78/WE z dnia 27 listopada 2000 r. ustanawiającą ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy ⁽²⁾ („dyrektywa w sprawie równego traktowania w obszarze zatrudnienia i pracy”),
- uwzględniając decyzję ramową Rady 2008/913/WSiSW z dnia 28 listopada 2008 r. w sprawie zwalczania pewnych form i przejawów rasizmu i ksenofobii za pomocą środków prawnokarnych ⁽³⁾,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/692 z dnia 28 kwietnia 2021 r. ustanawiające program „Obywatele, równość, prawa i wartości” ⁽⁴⁾,
- uwzględniając komunikat Komisji z 3 marca 2021 r. zatytułowany „Unia równości: Strategia na rzecz praw osób z niepełnosprawnościami na lata 2021–2030” (COM(2021)0101) oraz Konwencję o prawach osób niepełnosprawnych ratyfikowaną przez UE i wszystkie jej państwa członkowskie,
- uwzględniając komunikat Komisji z 12 listopada 2020 r. zatytułowany „Unia równości: strategia na rzecz równości osób LGBTIQ na lata 2020–2025” (COM(2020)0698),
- uwzględniając komunikat Komisji z 18 września 2020 r. zatytułowany „Unia równości: Unijny plan działania przeciwko rasizmowi na lata 2020–2025” (unijny plan działania przeciwko rasizmowi) (COM(2020)0565),
- uwzględniając komunikat Komisji z 5 marca 2020 r. zatytułowany „Unia równości: strategia na rzecz równouprawnienia płci na lata 2020–2025” (COM(2020)0152),
- uwzględniając komunikat Komisji z 16 kwietnia 2019 r. zatytułowany „Skuteczniejsze podejmowanie decyzji w dziedzinie polityki społecznej: obszary, w których można wprowadzić na większą skalę głosowanie większością kwalifikowaną” (COM(2019)0186),

⁽¹⁾ Dz.U. L 180 z 19.7.2000, s. 22.

⁽²⁾ Dz.U. L 303 z 2.12.2000, s. 16.

⁽³⁾ Dz.U. L 328 z 6.12.2008, s. 55.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 156 z 5.5.2021, s. 1.

- uwzględniając sprawozdanie Komisji z 19 marca 2021 r. w sprawie stosowania dyrektywy Rady 2000/43/WE wprowadzającej w życie zasadę równego traktowania osób bez względu na pochodzenie rasowe lub etniczne („dyrektywa w sprawie równego traktowania osób bez względu na pochodzenie rasowe”) oraz dyrektywy Rady 2000/78/WE ustanawiającej ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy („dyrektywa w sprawie równego traktowania w obszarze zatrudnienia i pracy”) (COM(2021)0139),
- uwzględniając wytyczne w sprawie usprawnienia gromadzenia i wykorzystywania danych dotyczących równouprawnienia na szczeblu krajowym, opracowane w 2018 r. przez podgrupę ds. danych dotyczących równouprawnienia działającą w ramach Grupy Wysokiego Szczebla ds. Niedyskryminacji, Równouprawnienia i Różnorodności pod egidą Komisji oraz opublikowane w 2021 r.,
- uwzględniając traktaty i instrumenty ONZ dotyczące praw człowieka w sprawie ochrony praw człowieka i podstawowych wolności, w szczególności Powszechną deklarację praw człowieka, Międzynarodowy pakt praw obywatelskich i politycznych, Konwencję w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji rasowej, Konwencję w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet oraz Konwencję o prawach osób niepełnosprawnych,
- uwzględniając Agendę ONZ na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030,
- uwzględniając zalecenia i sprawozdania Biura Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka, Wysokiego Komisarza ds. Mniejszości Narodowych oraz innych organów Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie,
- uwzględniając Konwencję o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, w szczególności jej art. 14 i protokół 12 do niej, zakazujące dyskryminacji,
- uwzględniając orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (ETPC),
- uwzględniając zalecenia, sprawozdania i rezolucje Europejskiej Komisji przeciwko Rasizmowi i Nietolerancji, Komitetu Sterującego ds. Antydyskryminacji, Różnorodności i Włączenia, Zgromadzenia Parlamentarnego, Komisji Weneckiej i innych organów Rady Europy,
- uwzględniając Europejską kartę społeczną,
- uwzględniając Europejski filar praw socjalnych, w tym jego trzecią zasadę równości szans, oraz komunikat Komisji z 4 marca 2021 r. zatytułowany „Plan działania na rzecz Europejskiego filaru praw socjalnych” (COM(2021)0102),
- uwzględniając swoją rezolucję z 13 grudnia 2022 r. w sprawie dążenia do równouprawnienia osób z niepełnosprawnościami ⁽⁵⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z 10 listopada 2022 r. w sprawie sprawiedliwości rasowej, niedyskryminacji i przeciwdziałania rasizmowi w UE ⁽⁶⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z 14 września 2021 r. w sprawie praw osób LGBTIQ w UE ⁽⁷⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z 11 marca 2021 r. w sprawie ogłoszenia UE strefą wolności osób LGBTIQ ⁽⁸⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z 17 grudnia 2020 r. w sprawie potrzeby stworzenia osobnego składu Rady do spraw równości płci ⁽⁹⁾,
- uwzględniając swoje rezolucje z 25 października 2016 r. ⁽¹⁰⁾ i z 7 października 2020 r. w sprawie ustanowienia unijnego mechanizmu na rzecz demokracji, praworządności i praw podstawowych ⁽¹¹⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z 19 czerwca 2020 r. w sprawie protestów antyrasistowskich po śmierci George’a Floyd’a ⁽¹²⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z 21 stycznia 2021 r. w sprawie europejskiej strategii na rzecz równouprawnienia płci ⁽¹³⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z 26 marca 2019 r. w sprawie praw podstawowych osób pochodzenia afrykańskiego i czarnoskórych Europejczyków w Europie ⁽¹⁴⁾,

⁽⁵⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2022)0435.

⁽⁶⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2022)0389.

⁽⁷⁾ Dz.U. C 117 z 11.3.2022, s. 2.

⁽⁸⁾ Dz.U. C 474 z 24.11.2021, s. 140.

⁽⁹⁾ Dz.U. C 445 z 29.10.2021, s. 150.

⁽¹⁰⁾ Dz.U. C 215 z 19.6.2018, s. 162.

⁽¹¹⁾ Dz.U. C 395 z 29.9.2021, s. 2.

⁽¹²⁾ Dz.U. C 362 z 8.9.2021, s. 63.

⁽¹³⁾ Dz.U. C 456 z 10.11.2021, s. 208.

⁽¹⁴⁾ Dz.U. C 108 z 26.3.2021, s. 2.

- uwzględniając swoją rezolucję z 12 lutego 2019 r. w sprawie konieczności wzmocnienia strategicznych unijnych ram dotyczących krajowych strategii integracji Romów po 2020 r. i bardziej zdecydowanej walki z antycygańskością ⁽¹⁵⁾,
  - uwzględniając swoją rezolucję ustawodawczą z 2 kwietnia 2009 r. w sprawie wniosku dotyczącego dyrektywy Rady w sprawie wprowadzenia w życie zasady równego traktowania osób bez względu na religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną ⁽¹⁶⁾,
  - uwzględniając swoje rezolucje w sprawie stanu praw podstawowych w UE,
  - uwzględniając swoją debatę na sesji plenarnej w Strasburgu zatytułowaną „Postępy w pracach nad horyzontalną dyrektywą dotyczącą przeciwdziałania dyskryminacji”, która odbyła się 22 października 2019 r.,
  - uwzględniając sprawozdania i ankiety Agencji Praw Podstawowych Unii Europejskiej (FRA), w szczególności jej sprawozdanie zatytułowane „Równość w UE: 20 lat po pierwszym wdrożeniu dyrektyw w sprawie równego traktowania” ⁽¹⁷⁾,
  - uwzględniając pytania do Rady i Komisji w sprawie walki z dyskryminacją w UE – długo oczekiwanej horyzontalnej dyrektywy antydyskryminacyjnej (O-000010/2023 – B9-0013/23 i O-000011/2023 – B9-0014/23),
  - uwzględniając art. 136 ust. 5 i art. 132 ust. 2 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że prawo do niedyskryminacji stanowi prawo podstawowe zapisane w Karcie i traktatach oraz że musi zostać zapewnione jego pełne poszanowanie; mając na uwadze, że UE zakazuje dyskryminacji;
- B. mając na uwadze, że zasada niedyskryminacji jest jedną ze wspólnych wartości Unii Europejskiej, o której mowa w art. 2 TUE; mając na uwadze, że zgodnie z art. 10 TFUE Unia musi dążyć do zwalczania dyskryminacji przy określaniu i realizacji swoich polityk i działań; mając na uwadze, że art. 20 Karty stanowi, że wszyscy są równi wobec prawa, a ponadto mając na uwadze, że art. 21 zakazuje dyskryminacji z wielu powodów;
- C. mając na uwadze, że każda osoba w UE ma równe prawo do bycia pełnoprawnym i aktywnym członkiem społeczeństwa oraz do równego traktowania wobec prawa;
- D. mając na uwadze, że istnieją znaczne luki w ochronie zapewnianej przez unijne ramy antydyskryminacyjne; mając na uwadze, że ta fragmentacja prowadzi do sztucznej hierarchii podstaw, która ogranicza zasięg i zakres unijnej ochrony przed dyskryminacją w pracy i poza nią; mając na uwadze, że o ile płeć i pochodzenie rasowe lub etniczne są w pewnym stopniu chronione, o tyle względem religii lub światopoglądu, niepełnosprawności, wieku i orientacji seksualnej nie zapewnia się takiego samego poziomu ochrony;
- E. mając na uwadze, że w 2008 r. Komisja przedstawiła wniosek dotyczący horyzontalnej dyrektywy antydyskryminacyjnej (COM(2008)0426), który obejmował wiele dziedzin, takich jak edukacja, ochrona socjalna, dostęp do towarów i usług oraz dostarczanie towarów i usług; mając na uwadze, że Parlament przyjął stanowisko w kwietniu 2009 r.; mając na uwadze, że Rada nie przyjęła żadnego stanowiska od ponad 15 lat; mając na uwadze, że mimo ponawianych apeli Parlamentu wniosek pozostaje zablokowany w Radzie;
- F. mając na uwadze, że niektóre państwa członkowskie blokują konkretne postępy w tej konkretnej sprawie w Radzie;
- G. mając na uwadze, że dyskryminacja nasila się w całej UE; mając na uwadze, że brak gromadzenia przez państwa członkowskie porównywalnych i zdezagregowanych danych dotyczących równości oraz niedostateczne zgłaszanie przypadków uniemożliwia właściwe dokumentowanie dyskryminacji; mając na uwadze, że co piąta osoba w UE doświadcza dyskryminacji lub nękania z różnych powodów lub z kilku powodów ⁽¹⁸⁾;
- H. mając na uwadze, że od czasu przedstawienia przez Komisję w 2008 r. wniosku dotyczącego horyzontalnej dyrektywy antydyskryminacyjnej TSUE i ETPC opracowały obszernie orzecznictwo w dziedzinie równego traktowania i przeciwdziałania dyskryminacji; mając na uwadze, że orzecznictwo TSUE i ETPC wyjaśniło kilka kwestii związanych z interpretacją unijnych ram antydyskryminacyjnych, a zatem dostarcza przydatnych wskazówek dotyczących stosowania obecnego prawodawstwa;

⁽¹⁵⁾ Dz.U. C 449 z 23.12.2020, s. 2.

⁽¹⁶⁾ Dz.U. C 137 E z 27.5.2010, s. 68.

⁽¹⁷⁾ https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2021-opinion-equality-directives-01-2021_en_0.pdf.

⁽¹⁸⁾ https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2021-opinion-equality-directives-01-2021_en.pdf

- I. mając na uwadze, że brak wdrożenia unijnych ram antidyskryminacyjnych oraz orzecznictwa TSUE i ETPC przez państwa członkowskie jest ciągłym problemem, którego nie można ignorować;
- J. mając na uwadze, że ochrona przed dyskryminacją jest niespójna w poszczególnych państwach członkowskich, co ma negatywny wpływ na jednostki i społeczeństwo jako całość;
  1. głęboko ubolewa, że horyzontalna dyrektywa antidyskryminacyjna jest blokowana w Radzie od 2008 r.; ponawia swoje wcześniejsze apele do Rady o pilne odblokowanie horyzontalnej dyrektywy antidyskryminacyjnej po 15 latach beczynności; podkreśla, że należy to osiągnąć do końca bieżącego roku oraz że Parlament jest gotowy do przyjęcia jej przed końcem obecnej kadencji parlamentarnej;
  2. przypomina, że traktaty UE i Karta określają mandat i odpowiedzialność UE w zakresie zwalczania dyskryminacji i propagowania równego traktowania wszystkich osób;
  3. podkreśla, że zgodnie z ostatnim sprawozdaniem z postępów prac nad horyzontalną dyrektywą antidyskryminacyjną dwie delegacje podtrzymały zastrzeżenia ogólne, dwie podtrzymały zastrzeżenia parlamentarne, a wszystkie delegacje podtrzymały ogólne zastrzeżenia weryfikacji; podkreśla, że do kwestii będących przedmiotem dyskusji w Radzie należą przepisy dotyczące niepełnosprawności, a w szczególności możliwość zaoferowania państwom członkowskim nadmiernie długiego okresu transpozycji w odniesieniu do ich obowiązku zapewnienia racjonalnych usprawnień; ubolewa nad faktem, że pomimo wyraźnej i pilnej potrzeby podjęcia działań na rzecz horyzontalnej walki z dyskryminacją na szczeblu UE, jak dotąd nie osiągnięto żadnych namacalnych postępów;
  4. ubolewa nad faktem, że Rada zignorowała liczne i usilne wnioski o odblokowanie sprawy, a także zalecenia Parlamentu, i wzywa Radę do włączenia ich do swojego mandatu oraz do podjęcia wszelkich odpowiednich działań w celu zwalczania dyskryminacji w UE;
  5. wzywa nadchodzące prezydencje Rady do poważnego rozważenia powołania składu Rady ds. równouprawnienia płci i równości w celu ułatwienia dyskusji na wysokim szczeblu w tych kwestiach i umożliwienia odpowiednich dyskusji ministerialnych nad tekstem tej dyrektywy; ubolewa nad faktem, że zgodnie z art. 19 TFUE w Radzie wymagana jest jednomyślność i wzywa do uruchomienia klauzuli pomostowej;
  6. podkreśla fakt, że przyjęcie horyzontalnej dyrektywy antidyskryminacyjnej zapewniłoby kompleksowe i kluczowe ramy zwalczania dyskryminacji na szczeblu UE oraz usunęłoby obecną lukę w unijnych ramach antidyskryminacyjnych, co zapewniłoby ochronę poza rynkiem pracy; podkreśla pilną potrzebę przyjęcia horyzontalnego podejścia do zwalczania dyskryminacji w celu usunięcia obecnej sztucznej hierarchii zakazanych przesłanek i zapewnienia w ten sposób ochrony wszystkim osobom;
  7. ubolewa nad ciągłym brakiem wdrażania unijnych ram antidyskryminacyjnych przez państwa członkowskie; wyraża zaniepokojenie, że ma to negatywny wpływ na jednostki i na całe społeczeństwo⁽¹⁹⁾; wzywa państwa członkowskie do zapewnienia pełnego i prawidłowego wdrożenia obecnych unijnych ram antidyskryminacyjnych;
  8. wzywa Komisję do nasilenia monitorowania wdrażania obowiązującego prawodawstwa; przypomina swoje stanowisko, zgodnie z którym zakres rocznego sprawozdania Komisji na temat praworządności powinien zostać rozszerzony, tak aby obejmować wszystkie wartości określone w art. 2 TUE, w tym równe traktowanie i niedyskryminację; wzywa ponadto Komisję do proaktywnego wykorzystywania wszystkich dostępnych narzędzi w celu egzekwowania prawa UE w tej dziedzinie, w tym poprzez wszczynanie przeciwko państwom członkowskim i prowadzenie postępowań w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego;
  9. domaga się, aby państwa członkowskie niezwłocznie zastosowały się do orzecznictwa TSUE i ETPC, a Komisja monitorowała jego wdrażanie, w szczególności w obszarze równego traktowania i niedyskryminacji; wzywa Komisję do podjęcia działań w przypadku nieprzestrzegania przepisów;
  10. wyraża głębokie zaniepokojenie niewystarczającą świadomością i brakiem wdrażania Karty na szczeblu krajowym, co podkreśliła FRA; wzywa Komisję do wzmożenia wysiłków na rzecz promowania Karty i jej prawidłowego wdrażania, a także unijnych ram antidyskryminacyjnych oraz odpowiedniego orzecznictwa TSUE i ETPC w państwach członkowskich;
  11. jest zaniepokojony faktem, że według FRA obecne procesy i systemy zgłaszania przypadków dyskryminacji są często nieskuteczne i nie zawsze pomagają ofiarom dyskryminacji w dochodzeniu zadośćuczynienia i w dostępie do wymiaru sprawiedliwości; wzywa państwa członkowskie i Komisję do zajęcia się tą sytuacją, co zapewniłoby wszystkim obywatelom Europy poczucie, że mogą bezpiecznie ujawniać wszelkie przypadki dyskryminacji, z którymi mogli się zetknąć;

⁽¹⁹⁾ https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2021-opinion-equality-directives-01-2021_en_0.pdf.

12. wzywa państwa członkowskie i Komisję do promowania gromadzenia i wykorzystywania danych dotyczących równości zgodnie z prawodawstwem unijnym i krajowym; podkreśla fakt, że obowiązkowe gromadzenie porównywalnych i zdezagregowanych danych dotyczących równości jest konieczne, aby zapewnić odpowiednie udokumentowanie dyskryminacji przy pełnym poszanowaniu podstawowego prawa do prywatności, ochrony danych osobowych oraz odpowiedniego prawodawstwa unijnego i krajowego;
13. ubolewa nad bardzo niepokojącymi tendencjami w zakresie równego traktowania w kilku państwach członkowskich, na które zwróciła również uwagę FRA ⁽²⁰⁾; wzywa Komisję do uważnego monitorowania nasilającego się obecnie regresu w zakresie praw podstawowych i wzrostu dyskryminacji w całej UE; ponadto wzywa Komisję do zbadania wszystkich możliwych sposobów przezwyciężenia impasu politycznego w sprawie horyzontalnej dyrektywy antidyskryminacyjnej oraz do zwalczania z równym zaangażowaniem wszelkich form dyskryminacji w UE;
14. uważa, że wszelkie aktualizacje wniosku Komisji dotyczącego horyzontalnej dyrektywy antidyskryminacyjnej muszą opierać się na stanowisku Parlamentu, odnosić się do dyskryminacji krzyżowej oraz wyraźnie zakazywać dyskryminacji z dowolnej kombinacji przyczyn wymienionych w Karcie;
15. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji.

⁽²⁰⁾ <https://fra.europa.eu/en/publication/2022/fundamental-rights-report-2022>.